

Til:

- [XXX]
- European Energy A/S og Jammerland Bay
Nearshore A/S
- Energistyrelsen

Frederiksborggade 15
1360 København KBesøgsadresse:
Linnésgade 18, 3. sal
1361 København KTlf. 3395 5785
Fax 3395 5799www.ekn.dk
ekn@ekn.dk*Fremsendes pr. e-mail til ovenstående***Afgørelse – klage over Energistyrelsens afgørelse om forundersøgelsestilladelse for etablering af en havvindmøllepark i Jammerland Bugt****5. maj 2015**

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

[XXX] (herefter benævnt klager) har klaget til Energiklagenævnet over Energistyrelsens afgørelse af 17. juni 2014. Klagen er indgivet ved e-mail af 6. oktober 2014 til Energistyrelsen, der har videresendt klagen til Energiklagenævnet som rette myndighed. Ved afgørelsen gav Energistyrelsen efter ansøgning tilladelse til European Energy A/S til forundersøgelser i et udpeget område i Jammerland Bugt for etablering af en havvindmøllepark. Tilladelsen blev givet med hjemmel i §§ 22 og 23, stk. 4, i lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven).¹ Det er klagers opfattelse, at udsigten over bugten vil blive skæmmet ved etablering af en havvindmøllepark i området. Klager har et sommerhus, der er placeret helt ud til kysten/bugten.

Energiklagenævnets afgørelse

Energiklagenævnet kan ikke realitetsbehandle klagen. Det skyldes, at klager ikke er klageberettiget over den påklagede afgørelse. Klagen afvises derfor.

Sagens baggrund og en nærmere begrundelse for Energiklagenævnets afgørelse fremgår nedenfor.

Sagens baggrund

European Energy A/S ansøgte i februar 2012 Energistyrelsen om tilladelse til forundersøgelser for etablering af en havvindmøllepark i Jammerland Bugt. Efterfølgende har European Energy den 24. marts 2014 fremsendt et tillæg til ansøgningen i form af en svarskrivelse til Energistyrelsen. Projektet omfatter etablering af 40-80 havvindmøller af hver 3-7 MW med en totalhøjde på over 150 meter og en samlet effekt på 120-140 MW. Havvindmølleparken påtænkes placeret ud for kysten til Kalundborg Kommune.

Om mølleplaceringen og opstillingsmønsteret fremgår følgende af ansøgningen til Energistyrelsen:

¹ Lovbekendtgørelse nr. 122 af 6. februar 2015 af lov om fremme af vedvarende energi med senere ændringer.

”[...]

Jammerland bugt er kendetegnet ved en markant bueformet kystlinje med et relativt lavt bagland et stykke ind fra kysten. Området er synligt fra både land og vandsiden, da det ligger ud til Storebælt hvor der er stor trafik. Nærheden til Kalundborg by er ligeledes relevant, da landskabets terrænformationer bevirker at der fra store dele af byen vil være udsyn til en vindmøllepark i bugten, ligesom fra sommerhusområderne ved Bjerge Strand.

For at understøtte den karakterfulde bueformede kystlinje er havvindmøllerne tiltænkt opstillet i bueformede rækker der følger kysten. Dette opstillingsmønster vil styrke relationen til omgivelserne.

Det er utroligt vigtigt at vindmølleparken indgår i den samlede helhed i og omkring Jammerland bugt.

Den installerede vindmøllekapacitet er afhængig af antal af rækker, vindmølletype og deres indbyrdes placering, og naturligvis også andre forhold som vil blive belyst i selve forundersøgelsen. På nuværende tidspunkt vurderes det, at der kan opstilles 120-240 MW, hvilket der hermed ansøges om.

...”]

Om den påtænkte vindmølletype fremgår følgende af ansøgningen til Energistyrelsen:

”[...]

Møller i 3 MW-klassen (3-3,6 MW) er tiltænkt i dette projekt med en maksimal totalhøjde på 150 m. Det vurderes på nuværende tidspunkt at denne mølletype er bedst egnet.

Antallet af 3 MW møller vil være 40-80.

Hvis det viser sig berettiget i forundersøgelsen at opstille 6-7 MW møller vil muligheden blive betragtet. Dette forudsætter at totalhøjden overstiger 150 m.

[...]”

Energistyrelsen sendte ansøgningen i myndighedshøring hos centrale myndigheder og kommuner og traf den 17. juni 2014 den påklagede afgørelse. Ved afgørelsen er det bestemt, at European Energy A/S skal fremsende endelig VVM-redegørelse og andre resultater til Energistyrelsen senest den 17. juni 2015. Der er udpeget et nærmere geografisk bestemt forundersøgelsesområde. Den endelige placering skal fastlægges senere.

5. maj 2015

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

Side 2 af 10

Energistyrelsen har den 1. juli 2014 givet European Energy A/S tilladelse til at overdrage forundersøgelsestilladelsen til et nyt selskab, Jammerland Bay Nearshore A/S. Det fremgår af tilladelsen, at selskabet er stiftet af European Energy A/S, og at selskabet vil være et joint venture, som vil blive ejet 50 % af European Energy A/S og 50 % af Boralex Inc, som er medinvestor i projektet.

Klagen

Energiklagenævnet anmodede ved e-mail af 7. november 2014 om klagers bemærkninger til på hvilke baggrund klager kan anses for at have en væsentlig og individuel interesse i Energistyrelsens afgørelse af 17. juni 2014. Energiklagenævnet vejledte i den forbindelse nærmere om reglerne om klageberettigelse. Klager har ved e-mail af 18. november 2014 oplyst følgende:

5. maj 2015

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

"[...]

Side 3 af 10

Jeg har netop købt et sommerhus beliggende på [XXX].

Desværre har jeg erfaret at der opstartes en forundersøgelse vedr. muligheden for at etablere en Havvindmøllepark i jammerland bugt, selvom Kalundborg kommune havde valgt forundersøgelsen i sejerø bugten. Jeg er velvidende om at, European energy A/S har gjort brug af "open door" retten.

Jeg har stillet mig selv det spørgsmål om det overhovedet kunne betale sig at klage over disse vindmøller, da nedenstående paragraffer har i den grad har minimeret muligheden for at klage.

Men igen hvis den menige mand ikke stiller op, velvidende at jeg får at vide at denne klage ikke kan indbringes som klage, da den ikke er "af individuel og væsentlig interesse", ja så har jeg da i mindste prøvet.

Som netop offentliggjort så gør en udsigt til vindmøller et stort indhug i ejendomsvurderingen. Idet at jeg ligger med den udsigt som jeg nu har og som er unik, så vil det i særdeleshed været et indhug i min ejendomsvurdering til den negative side. Derudover er det rent visuelle, at man er i stand til at ødelægge det danske landskab med vindmøller.

Idet at jeg har en unik beliggenhed vil jeg blive ramt mere end de andre beboere på bjerge Nordstrand.

Selvom jeg selv er varm fortalere for vindmøller, så bør de placeres der, hvor de mindst til gene. Ud for jammerland bugt, vil de være til gene for alle omgivelser. Her tænker jeg B.la. På Fyn, asnæs, bjerge, reersø, bjerge Nordstrand osv.

Til sidst vil jeg bare stille dette spørgsmål. Hvis i kunne købe to identiske sommehuse, det ene med udsigt over vand, det andet med udsigt over vand men med 20 havvindmøller. Hvilket ville i da vælge?

[...]"

Retsgrundlaget

Lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven)² regulerer ressourceforvaltningen i forhold til udnyttelse af energi på havet. Etablering af havvindmøller kræver tilladelse efter VE-loven ad to omgange: Indledningsvist en forundersøgelsestilladelse efter VE-lovens § 22 og efterfølgende en etableringstilladelse efter VE-lovens § 25. Reglerne om tilladelserne fremgår af VE-lovens kapitel 3. Tilladelserne udstedes af Energistyrelsen efter delegation fra klima-, energi- og bygningsministeren.

5. maj 2015

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

Side 4 af 10

Forundersøgelsestilladelsen er den første tilladelse, der gives i forbindelse med et havvindmølleprojekt. Tilladelsen kan gives enten ved en udbudsprocedure eller efter en uopfordret ansøgning (åben dør-procedure). Af VE-lovens § 22 fremgår følgende:

"[...]

Kapitel 3

Adgang til at udnytte energi fra vand og vind på havet

§ 22. Adgangen til at udnytte energi fra vand og vind på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone tilkommer alene den danske stat. Forundersøgelser og efterfølgende udnyttelse af energi kan kun finde sted efter tilladelse fra klima-, energi- og bygningsministeren.

Stk. 2. Tilladelse til forundersøgelser gives enten efter indkaldelse af ansøgninger ved et udbud eller efter modtagelse af ansøgning.

Stk. 3.

...

Stk. 9. Klima-, energi- og bygningsministeren kan træffe afgørelse om tilladelser efter stk. 2, 7 og 8.

[...]"

Efter VE-lovens § 24, stk. 1, skal indehaveren af en forundersøgelsestilladelse efter forundersøgelseernes afslutning indsende en forundersøgelsesrapport til ministeren. Godkendes forundersøgelsesrapporten, er retsvirkningen, at indehaveren af forundersøgelsestilladelsen har tre måneder til at meddele, hvorvidt projektet agtes gennemført. Gives rettidig meddelelse herom, fastsætter ministeren en frist for indgivelse af ansøgning om leveringstilladelse. Ministeren skal herefter meddele tilladelse til en ansøger, hvis forundersøgelses-

² Se note 1.

rapport er blevet godkendt, jf. VE-lovens § 25, stk. 2. Etableringstilladelsen forudsætter efter VE-lovens § 25, stk. 2, at ansøgeren skønnes at have den fornødne tekniske og finansielle kapacitet. Af VE-lovens §§ 24 og 25 fremgår følgende:

”[...]

§ 24. Når forundersøgelserne er afsluttet, indsendes en forundersøgelsesrapport til klima-, energi- og bygningsministeren, som tager stilling til, om forundersøgelsesrapporten kan godkendes. Godkendes denne, har ansøgeren ret til udnyttelse af den godkendte forundersøgelsesrapport efter bestemmelserne i stk. 2-4.

Stk. 2. Inden 3 måneder efter godkendelse af forundersøgelsesrapporten skal ansøgeren meddele, om denne ønsker at opføre et produktionsanlæg på lokaliteten. Med klima-, energi- og bygningsministerens tilladelse kan retten til at udnytte en forundersøgelsestilladelse inden for samme frist overdrages til en anden.

Stk. 3. Modtager klima-, energi- og bygningsministeren et tilsagn som angivet i stk. 2, fastsættes en frist for modtagelse af ansøgning om etableringstilladelse efter § 25. Der kan endvidere stilles krav om sikkerhedsstillelse for gennemførelse af projektet.

Stk. 4. Modtager klima-, energi- og bygningsministeren ikke rettidigt et tilsagn omfattet af stk. 2, eller overholdes en frist efter stk. 3 ikke, kan ministeren uden vederlag til ansøgeren stille forundersøgelsesrapporten til rådighed for andre.

§ 25. Etablering af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind, med tilhørende interne ledningsanlæg på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone samt væsentlige ændringer i bestående anlæg kan kun foretages efter forudgående tilladelse fra klima-, energi- og bygningsministeren.

Stk. 2. Tilladelserne meddeles til ansøgere, der har ret til at udnytte en forundersøgelsestilladelse efter § 24, stk. 1, 2 eller 4, og som skønnes at have den fornødne tekniske og finansielle kapacitet.

Stk. 3. Klima-, energi- og bygningsministeren kan betinge godkendelsen af disse anlæg af vilkår, herunder krav til konstruktion, indretning, installationer, opstilling, drift, nedtagning og sikkerhedsstillelse for nedtagning af anlæg, samt økonomiske, tekniske, sikkerheds- og miljømæssige forhold i forbindelse med etablering og drift, herunder ophold og beboelse.

Stk. 4. Elproduktionsanlæg nævnt i stk. 1, som er fast forankret på samme sted på søterritoriet m.v., anses i tinglysningsmæssig henseende for fast ejendom. Tinglysning af rettigheder over sådanne anlæg sker efter reglerne i tinglysningslovens § 19, stk. 1, 2. pkt.

§ 26. Tilladelser efter § 25 til etablering af anlæg, ændring eller udvidelse af anlæg, som allerede er godkendt, udført eller ved at blive udført, og som må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, kan kun meddeles på bag-

5. maj 2015

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

Side 5 af 10

grund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at offentligheden og de berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig herom.

...
[...]"

Adgangen til at klage til Energiklagenævnet over Energistyrelsens afgørelser truffet i henhold til VE-loven er reguleret i lovens §§ 66 og 67. Af bestemmelserne fremgår følgende:

"[...]

Kapitel 9

Klager, Energiklagenævn m.m.

§ 66. Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima- og energiministeren eller af Energitilsynet efter denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.

Stk. 2. Energiklagenævnet behandler klager over Energinet.dk's afgørelser i henhold til §§ 18-21 og § 54, stk. 2, og regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 3. Klima- og energiministerens og Energitilsynets afgørelser efter loven eller regler fastsat i medfør af loven og Energinet.dk's afgørelser efter stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet. Afgørelserne kan ikke indbringes for domstolene, før den endelige administrative afgørelse foreligger.

Stk. 4. Klage skal være indgivet skriftligt, inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt.

Stk. 5. Energiklagenævnets formand kan efter nærmere aftale med nævnet træffe afgørelse på nævnets vegne i sager, der behandles efter denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.

Stk. 6. Søgsmål til prøvelse af afgørelser truffet af Energiklagenævnet efter loven eller de regler, der udstedes efter loven, skal være anlagt, inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

§ 67. Enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage til Energiklagenævnet over de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til § 25, hvis afgørelserne tillige er omfattet af §§ 26-28.

Stk. 2. Lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, kan klage over afgørelserne nævnt i stk. 1. Det samme gælder for lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser.

Stk. 3. Lokale og landsdækkende foreninger og organisationer fremsender senest samtidig med klagen deres vedtægter til Energiklagenævnet som do-

5. maj 2015

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

Side 6 af 10

kumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder kravene i stk. 2.

Stk. 4. Klage i henhold til stk. 1 og 2 skal være indgivet skriftligt, inden 4 uger efter at afgørelsen er offentligt bekendtgjort. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 5. En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Stk. 6. Klage over en tilladelse til et projekt omfattet af stk. 1 har ikke opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 7. Energiklagenævnets afgørelser kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

[...]"

5. maj 2015

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

Energiklagenævnets begrundelse for afgørelsen

Det er en forudsætning for, at Energiklagenævnet kan behandle klagen, at klageren, [XXX], er klageberettiget over Energistyrelsens afgørelse om forundersøgelsestilladelse.

Side 7 af 10

Efter VE-lovens § 67, stk. 1, kan enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen klage til Energiklagenævnet over de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til VE-lovens § 25 (etableringstilladelser), hvis afgørelserne tillige er omfattet af VE-lovens §§ 26-28 (VVM-pligtige anlæg mv).

Energistyrelsens afgørelse af 17. juni 2014 om forundersøgelsestilladelse til European Energy A/S er truffet med hjemmel i VE-lovens § 22 og 23, stk. 4. Der er således ikke tale om en afgørelse, der er omfattet af VE-lovens § 67, stk. 1. Klager er derfor ikke klageberettiget over afgørelsen i medfør af bestemmelsen i VE-lovens § 67, stk. 1.

Energiklagenævnet har overvejet, om klager er klageberettiget efter bestemmelsen i VE-lovens § 66, stk. 1. Det følger af denne bestemmelse, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og bygningsministeren efter VE-loven.

VE-lovens § 66, stk. 1, indeholder ikke særskilte regler om kredsen af klageberettigede, dvs. hvem der kan klage. Vurderingen af, hvem der kan indbringe en afgørelse for Energiklagenævnet efter klagebestemmelsen i VE-lovens § 66, stk. 1, skal således foretages ud fra de almindelige forvaltningsretlige regler, der er beskrevet i den juridiske litteratur og følger af administrativ praksis.

Efter disse regler kræves en væsentlig og individuel interesse i, at afgørelsen ændres, før der kan klages. Dette svarer til VE-lovens § 67, stk. 1. Begge betingelser skal være opfyldte, før man kan anses som klageberettiget. Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til bogen "Forvaltningsret", 2. udgave 2002, s. 67 ff. af Hans Gammeltoft-Hansen m.fl.

At interessen i at afgørelsen ændres skal være væsentlig indebærer, at betydningen af afgørelsen for den pågældende skal være af en vis styrke og intensitet. En moralsk eller mere generel præget interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig. En interesse skal imidlertid – udover at være væsentlig – også være individuel. Dette betyder, at den pågældende afgørelse skal være mere indgribende over for den, der vil klage, i forhold til andre personer mv., som berøres af afgørelsen. Hvis en større kreds af personer berøres på samme måde af en afgørelse, har de enkelte personer således ikke en individuel interesse i afgørelsen.

Klager har til støtte for klageberettigelse henvist til, at udsynet fra sommerhuset over Jammerland Bugt vil blive forringet ved opførelse af en havvindmøllepark, og at det også vil have afsmittende negativ effekt på ejendomsvurderingen af sommerhuset.

Energiklagenævnet lægger til grund, at klagers sommerhus er beliggende i første række med udsyn over Jammerland Bugten.

På baggrund af kortmateriale vedrørende placeringen forundersøgelsesområdet i Jammerland Bugt lægger Energiklagenævnet endvidere til grund, at der er ca. 4 kilometer i fugleflugtslinje fra klagers sommerhus til nærmeste yderpunkt af forundersøgelsesområdet, der er på ca. 12 x 10 km.

Energiklagenævnet finder efter en samlet og konkret vurdering, at klager ikke er klageberettiget i forhold til Energistyrelsens afgørelse af 17. juni 2014 om forundersøgelsestilladelse, jf. VE-lovens § 66, stk. 1.

Energiklagenævnet har ved vurderingen af klageberettigelsen lagt vægt på følgende:

Vindmølleplaceringen og opstillingsmønsteret ikke er fastlagt nærmere i ansøgningen om forundersøgelsestilladelse eller den påklagede afgørelse om forundersøgelsestilladelse. Det er blandt andet formålet med forundersøgelsestilladelsen, at disse forhold undersøges nærmere og afklares. Der foreligger således ikke ved den påklagede afgørelse en nærmere placering af havvindmøllerne i det udpegede forundersøgelsesområde og disse havvindmøllers udformning, højde, markeringslys, lyd mv. i forhold til placeringen af klagers sommerhus.

På baggrund af det foreløbige materiale om den påtænkte havvindmøllepark, der fremgår af ansøgningen om forundersøgelsestilladelsen, herunder kortmateriale vedrørende placeringen forundersøgelsesområdet, lægger Energiklagenævnet til grund, at beboere og sommerhusejere med udsigt til forundersø-

5. maj 2015

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

Side 8 af 10

gelsesområdet i Jammerland Bugt, vil kunne blive påvirket i større eller mindre grad af en eventuel opførelse af en havvindmøllepark, idet udsigten vil blive ændret. Generne ved opførelsen af havvindmøller i det udpegede undersøgelsesområde, herunder navnlig påvirkningen af udsigten ved en ændring af horisonten over havet/bugten, må imidlertid antages generelt i al væsentlighed at være de samme, uanset placeringen af ens bolig eller sommerhus, så længe boligen eller sommerhuset er placeret i væsentlig afstand fra havvindmøllerne, og man har udsigt til vindmøllerne. Påvirkningen af opførelsen af havvindmøller i undersøgelsesområdet vil således som udgangspunkt have den samme betydning for alle berørte i området omkring Jammerland Bugt, det vil sige en stor og afvekslende kreds af personer. Dette gælder også sommerhusejere, som klager, der har sommerhuse beliggende helt ud til kysten. Den endelige vurdering heraf afhænger dog af udfaldet af forundersøgelserne og en konkretisering af projektet.

5. maj 2015

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

Side 9 af 10

Energiklagenævnet finder på denne baggrund, at klager ikke har en sådan væsentlig og individuel interesse i Energistyrelsens afgørelse af 17. juni 2014 om forundersøgelsestilladelse, at klager er klageberettiget til Energiklagenævnet i forhold til afgørelsen.

Med hensyn til det af klager anførte i klagen om mulighederne for at kunne klage over Energistyrelsens afgørelser om havvindmølleparker bemærker Energiklagenævnet vejledende, at visse lokale og landsdækkende foreninger og organisationer er klageberettigede over en eventuel kommende etableringstilladelse til en havvindmøllepark i området, jf. VE-lovens § 67, stk. 2. Klager kan således eventuelt varetage sine interesser via sådanne foreninger.

Energiklagenævnet bemærker endvidere vejledende, at afgørelsen i denne sag ikke hindre klager i senere at indgive klage til Energiklagenævnet over Energistyrelsens eventuelle godkendelse af forundersøgelsesrapporten i medfør af VE-lovens § 24, hvor projektet vil være mere konkretiseret, end det var på tidspunktet for forundersøgelsestilladelse, herunder at afstanden til nærmeste havvindmøller er fastlagt, havvindmøllernes opstilling, højde og miljøpåvirkning. Det samme gør sig gældende, hvis Energistyrelsen senere i medfør af VE-lovens § 25 træffer afgørelse om at udstede en etableringstilladelse, der giver tilladelse til at opføre havvindmøller i området. Energiklagenævnet vil i givet fald på ny kunne tage stilling til, om klager ud fra forholdene på dette tidspunkt har en væsentlig og individuel interesse i at kunne klage over disse afgørelser.

Herefter afviser Energiklagenævnet klagen på grund af manglende klageberettigelse over Energistyrelsens afgørelse af 17. juni 2014.

Afgørelsen er truffet af Energiklagenævnets formand på vegne af nævnet efter § 6, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 644 af 19. juni 2006 om forretningsorden for Energiklagenævnet.

Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Søgsmål ved domstolene til prøvelse af afgørelser truffet af Energiklagenævnet efter VE-loven eller regler, der er udstedt efter denne lov, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen, jf. VE-lovens § 66, stk. 6.

Afgørelsen offentliggøres på Energiklagenævnets hjemmeside i anonymiseret form.

5. maj 2015

J.nr. 1131-14-5-21

HCH-EKN

Side 10 af 10

Med venlig hilsen

Poul. K. Egan
Nævnnsformand